

MANŽELSTVÍ Z POHODLNOSTI

Partner je tak trochu okoukaný, zamilovanost je pryč... Co teď s tím? Není náhodou nejvyšší čas vzít se? Mnoho párů se ke svatbě propracuje po mnoha letech „chození“ a jde o ryzí pragmatismus. Je to rozumné a praktické, nebo bláznivé a pošetilé?

text: Jana Benešová

Se svým přítelem chodí Daniela už deset let. Za tři měsíce se budou brát. Jenže místo aby poslední měsíce před svatbou prožívala v radostném očekávání, připadá si jako ve zlém snu. Neví totiž, jestli si bere toho pravého, jestli jí svatbou neutíká něco jiného – lepšího... Možná že se vdávat ještě nemusela, ale všichni na ni naléhají. „Vždyť to máš jedno, stejně jste jako manželé. Nic se nezmění,“ slyšela nedávno od matky. Před necelým půlrokiem potkala Daniela někoho, kdo jí zamotal hlavu. Několikatýdenní románec sice záhy utnula, jenže pochybnosti o chystané veselce tím ještě zesílily. Tento příběh zdaleka není tak výjimečný, jak by se mohlo zdát. Podobných historek s drobnými obměnami je plný internet a vidáme je denně kolem sebe. „Mám skvělého chlapa a jistě to bude perfektní manžel, ale dost často mám myšlenky jinde. Nesčetněkrát jsem nad tím přemýšlela, jak toho nového vyhnat z hlavy, zda bych s ním vlastně skutečně chtěla být, zda mě neláká jen proto, že ho nemůžu mít, a jestli tento můj románec nebyl jen cesta, jak se zbavit pochybností, jestli si beru toho pravého... A k čemu jsem došla? Že nemá smysl riskovat, takže se vdám,“ vypráví Daniela. Vždyť je to přece tak „samozřejmé“, že si vezme Radka. Počítá s tím, všichni s tím počítají. Dlou-

hodobé partnerské svazky, jako je ten Danielin, psychologové často označují za přechozené: jste spolu už roky, výborně si rozumíte, shodnete se na dobré restauraci, máte rádi stejnou muziku, navenek zkrátka vypadáte jako dokonalý pár. Jenže uvnitř máte pocit, že váš vztah pomalu umírá, a jestli se něco nestane... To „něco“ bývá u většiny párů svatba. Tisíckrát můžete číst o tom, že svatba jako záchraný

Tisíckrát můžete číst o tom, že svatba jako záchraný plán pro vztah nefunguje, ale stejně nakonec děláte tutéž chybu.

plán pro vztah nefunguje, ale stejně nakonec – možná právě teď – děláte tutéž chybu. Vdáváte se a ženíte se, aniž byste byli stoprocentně přesvědčeni o tom, že je to tak správně. Možná tlačí rodiče, možná partner, možná vnitřní pocit, že co jiného po deseti letech, když vám to spolu vlastně klapě... Prostě to nejde, nevzít se.

Rozum, nebo vášeň?

Může se vám to nelíbit, můžete to od-suzovat, ale téměř v každém manžel-

ství je kus kalkulu. Na slovní spojení „manželství z rozumu“ sice spousta lidí pohlíží skrz prsty, ale většina si svého partnera vybrala právě tak – hlavou. Kdyby totiž rozum nehrál vůbec žádnou roli, vdávaly a ženili bychom se většinou po dvou třech měsících známosti, a nikoli po několika letech. Pochopitelně že jsou lidé, kteří přistupují k manželství víc emočně. Jenže jak se ukazuje, manželství založené na lásce je ve svém důsledku stejně křehké jako láska sama. „Vztahy z rozumu jsou obecně stabilnější než ty z vášně. Manželství z lásky je ‚móda‘ několika posledních dekád, a jak se ukazuje na růstu počtu rozvodů, není vášně jako základ pevného vztahu dostačující,“ říká psychoterapeut Michal Mynář. Slavný německý básník a prozaik Johann Wolfgang Goethe v nárazce na vášně kdysi prohlásil: „Pokud jsou spolu dva lidé skutečně šťastní, většinou můžeme předpokládat, že žijí v klamu.“ V takovém horečnatém stavu, jako je zamilovanost, podle něj nemůže být o navazování skutečného vztahu – natož manželství – ani řeč. Americká spisovatelka Elizabeth Gilbertová to vidí podobně: „Opravdová, rozvázná, zralá láska – která počítá s pravidelnými splátkami na hypotéku a vyzvedáváním dětí ze školy – nemůže spočívat na poblouznění, potřebuje hluboký cit a vzájemný respekt. A slo-

vo „respekt“, pocházející z latinského *respicere* (hledět na něco), naznačuje, že člověka, který vám stojí po boku, skutečně vidíte, což není absolutně možné, když se vznášíte v oblačném víru romantického poblouznění,“ napsala v knize *V dobrém i ve zlém*. Rozhodně nechci, abyste si teď mysleli, že mám něco proti vášni. Naopak. Mám radost, že můžu zažívat pocit opojného štěstí, motýlky v břiše a všechno ostatní, co patří k zamilovanosti. Zároveň jsem ale přesvědčená o tom, že manželství na takto křehkém základě stavět nelze. Jenže když ne na pragmatismu „měli bychom, protože...“ ani na zamilovanosti – na čem tedy?

Změní nás manželství?

V České republice se každý rok rozvádí takřka polovina manželství. Tenhle statistický údaj jistě všichni znáte. Setkáváme se s ním na každém kroku a přiznejme si, že dokáže pěkně vyděsit. Bohužel zatím u nás neexistuje žádná podrobnější demografická analýza, která by zjišťovala, jak dlouho spolu ten či onen pár randil před svatbou nebo po jak dlouhé době se dvojice vzala. „Co ale víme, je, že proměnit volný partnerský svazek v manželství je rozhodně posunem ve vývoji vztahu, který zcela jistě nezůstane bez následků,“ upozorňuje psycholog Zbyšek Mohaupt. Tedy žádné takové, jak říkala matka Daniele – že svatbou se stejně nic nezmění. Pokud nebere svatbu jenom jako kousek papíru, ale jako zodpovědné rozhodnutí, pak je podle odborníka vhodné udělat si v hlavě jasno ještě před sňatkem. „Před oltářem by měl člověk stanout s partnerem, o kterém je přesvědčený, že s ním chce skutečně žít, a dál toto soužití rozvíjet. Pokud tato jistota z jeho strany chybí, není vůči nastávajícímu fér. Máte-li o svém partnerovi (nebo o sobě s ním do budoucna) pochyby, nebo máte-li dokonce potřebu milostného románku s jiným člověkem, pak by určitě bylo lepší svatbu na

SVATEBNÍ DILEMA

■ *Každý člověk má před svatbou pochybnosti, jestli se rozhodl správně. Jak tyto pochybnosti interpretovat, abychom neudělali neuvážené rozhodnutí – nezahlali se náhodou jenom kvůli záchraně vztahu, nebo naopak nezrušili svatbu zbytečně?*

Mgr. Michal Mynář: Do vztahu vstupujeme ze zamilovanosti, do manželství vstupujeme z vlastního rozhodnutí. A rozhodnutí pro závazek nevychází ze sexuální přitažlivosti ani ze zamilovanosti, vychází z oddanosti. Je to oddanost, která nám umožňuje ve zdravé míře umenšit sebe a svou nezávislost ve prospěch vztahu. Tmelem dlouhodobého vztahu je právě vzájemná oddanost. Sexuální přitažlivost a zamilovanost jsou jevy krátkodobé a nestálé. Jsou příjemné a ke vztahu patří, ale stavět pevné základy trvalého vztahu na nich nelze. Oddanost je klidnější a hlubší forma partnerské lásky, která přináší do vztahu stabilitu. Pokud pochybujete o své volbě, položte si otázku, jak to máte ve vztahu se vzájemnou oddaností. Pokud fungujete jako tým, pokud hledíte oba na blaho nejen své, ale i toho druhého, pak jste si oddáni a máte velkou šanci zvládnout krize, které přijdou, protože vytváříte synergii. Pakliže tomu tak není, pak váš vztah zatím nestojí na dost pevných základech a místo plánování svatby byste se měli raději zaměřit na tuto výzvu.

■ *Proč v dnešní době tolik párů žije tzv. na psí knížku a odmítají se vzít?*

Mgr. Zbyšek Mohaupt: To je složité zobecňovat, každý pár může mít svůj důvod, proč se ani po letech společného soužití nepustit do manželství. V praxi se setkávám s různými důvody: čekání na „žádost o ruku“ od partnera, sen o tom, že se ještě objeví úplně jiný partner, se kterým to „zahojí“, hledání vychladlé vášně, malá důležitost sňatku a manželství a podobně. Důvody se liší i podle pohlaví – svobodný, byť zadaný

čtyřicátník vzbuzuje ve společnosti jiné asociace než svobodná, byť zadaná čtyřicátnice. Zažil jsem pár, kde po letech soužití přivedila žádost o ruku partnerky po počátečním úžasu, radosti a nadšení krizi vztahu, neboť bylo obtížné sladit rozdílné představy o svatbě s pracovním i rodičovským vytížením. Navíc fungující pár po dlouholetém soužití spontánně opouští ne vždy funkční romantické představy o vztahu a rozhoduje se více reálně, pragmaticky. Do toho se ovšem vize „jedinečného dne“ v životě, který změnil snoubence v manžele, dost obtížně dostává.

čas odložit a pochyby řádně prozkoumat,“ naráží na příběh Daniely, jejíž rozhodnutí vdát se vnímá spíš jako pokus o vyhnutí se střetu s nepříjemnou realitou. Jakým směrem se vyvine partnerství po svatebním obřadu, nezávisí podle žádného z oslovených odborníků ani tak na délce „chození“ jako spíš na důvodech, proč jsme se rozhodli do manželství vstoupit. „Obecně se dá říct, že celkem rychle po svatbě selhávají manželství, od kterých si pár slibuje změnu ve smyslu konce stereotypu. Takový sňatek ve fázi přečteného vztahu nemá co dělat se sňatkem z rozumu. Je to daleko spíš nutkavý akt vycházející z potřeby změny,“ říká Michal Mynář.

Co s pochybnostmi?

Devětadvacetiletá Helena udržovala téměř dva roky románek s ženatým mužem, načež se bleskově provdala za svého dlouholetého přítele, kterého s dotyčným „ženáčem“ podváděla. Když jsem před ní tenkrát řekla cosi o manželství natruc milenci, rozpálila se do běla a od té doby jsme spolu nemluvíly. Od svatebního obřadu neuplynul ještě ani rok a manželé spolu už několik týdnů nežijí. Všechny podobné Heleny by před dvanácti mě-

síci nad tímto textem ohrnuly nos... není přece o nich! Jak je tedy možné, že jich psychologové mají plné díáře? Za bleskové rozvody manželství uzavřených po x letech chození může podle Michala Mynáře lidská naivita (nepleťme si pojmy: nebereme se z rozumu, ale ze zoufalství) i současná situace ve společnosti. „Z minulosti pořád přetrvává idealizovaná představa svatby coby posvátného aktu spojení dvou lidí, který jednou provždy změní jejich životy. Realita je ale jiná a ze svatby se vytrácí prvek závazného a zásadního životního rozhodnutí. Aniž si to možná uvědomujeme, stále více lidí prosazuje bezstarostný postoj: ‚Tak to zkusíme, a když to neklapne...‘ To samozřejmě ubírá manželství na stabilitě, která je tolik potřebná právě pro překonávání krizí.“ S tímto tvrzením ladí i mnoho internetových příběhů. Hlavně budoucí nevěsty se v nich velmi často vyznávají z toho, že mezi zkoušením šatů, sestavováním menu a vybíráním romantické muziky se jim s blížícím se datem sňatku stále víc vkrádá do hlavy otázka, jestli se rozhodly správně a jestli si berou toho pravého. Pod nářky pak v diskusi většinou najdete reakci na způsob: „Hlavně žádná křeč,

rozvod je tu vždycky a je to jenom papír.“ Pokud jste dočetli až sem a rozplakali se, protože máte právě před svatbou a tento text nevyřešil žádnou z vašich pochybností, a navíc vám vzal veškeré iluze, nevěste hlavu. Statisticky jsou jedna věc, ovšem realita života druhá. Co vám možná přidá trochu optimismu: americký psychiatr Gordon Livingston napsal, že s láskou se hodně nadělá, přitom ve skutečnosti je to docela prosté. Třeba se právě rozhodujete, jestli někoho milujete a máte si ho vzít. Tento muž se svých pochybujících klientů ptá: „Dali byste se místo té osoby zastřelit?“ Je to možná přehnaná představa, ale většinou objasní povahu vaší náklonnosti vůči protějšku. Pokud totiž takovou oběť ani neuvážíte, jak můžete předstírat, že milujete, táže se psychiatr. Jinými slovy: vtíp je v tom, ptát se. Nejen partnera, ale hlavně sám sebe. ■

ODBORNÁ KONZULTACE

Mgr. Michal Mynář, www.psychotherapie-brno.cz
Mgr. Zbyněk Mohaupt, www.psychologickesluzby.cz

DALŠÍ INFORMACE

Gordon Livingston: Příliš brzy starý, příliš pozdě moudrý, Beta
Heinz-Peter Röhr: Závislé vztahy, Portál
Hans Jellouschek: Bludné cesty lásky, Portál

inzerce A111013369

PŘEDSTAVUJEME NOVÉ 5DVEŘOVÉ AVEO.

PROTOŽE ŽIVOT JE PLNÝ PŘÍLEŽITOSTÍ.

JIŽ OD 214 900 Kč

Zcela nové 5dveřové Aveo dalo malým hatchbackům této třídy nový rozměr díky svému elegantnímu designu, dynamickému řízení a rezolutní praktičnosti. Působivá je bezpečnostní výbava i ekonomika vozu – nové Aveo je dostupné s benzínovými motory nebo ve variantě diesel s funkcí „Start-stop“.

www.chevrolet.cz

CHEVROLET

MAKE IT HAPPEN

VOLT

SPARK

CRUZE

CAPTIVA

ORLANDO

CAMARO

Chevrolet Aveo – kombinovaná spotřeba 5,5-7,2 l/100 km, emise CO₂ 129-169 g/km.